

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep.
0031 Oslo

NCIS NORWAY

Deres referanse:
201604294

Vår referanse:
201602417

Sted, Dato
Oslo, 08.12.2016

HØRINGSSVAR - ENDRINGER I BARNELOVEN MV. OM BEDRE BESKYTTELSE AV VOLDS- OG OVERGREPSUTSATTE BARN

Det vises til høringsbrev fra Barne- og likestillingsdepartementet av 2. november 2016 om endringer i barneloven mv. om bedre beskyttelse av barn med tilhørende e-post fra Politidirektoratet av 7. november med svarfrist innen 7. desember.

Innledende merknader

Kripos har gått gjennom det utsendte høringsnotatet. I all hovedsak støtter Kripos departementets forslag. Vårt hørings svar begrenser seg til merknader til forslaget om at domstolen, etter underretning fra politiet, av eget tiltak skal igangsette og avgjøre sak om foreldreansvar mv. der en forelder er dømt for vold eller overgrep (punkt 6), samt forslaget om at retten plikter å vurdere kontaktforbud etter at det er begått nærmere angitte lovbrudd mot barn (punkt 7).

Etter underretning om dom skal tingretten igangsette sak om foreldreansvar mv. - punkt 6

Kripos støtter forslaget om at tingretten, etter underretning fra politiet, av eget tiltak skal igangsette og avgjøre sak om foreldreansvar mv. når en forelder er rettskraftig dømt for nærmere angitte volds- eller seksuallovbrudd. Forslaget fremstår som et viktig bidrag til å øke beskyttelsen av volds- og overgrepsutsatte barn.

Departementet foreslår at politiet bør tillegges ansvaret for å underrette tingretten ved rettskraftig dom, og at plikten skal forankres i politiregisterforskriften. Videre foreslås det at politiet samtidig skal underrette barneverntjenesten.

Kripos er enig i at plikten til å underrette tingretten i de aktuelle tilfellene bør legges til politiet. Politiets, og påtalemyndighetens, jf. politiregisterforskriften § 10-1, plikt til å utlevere opplysninger av eget tiltak er regulert i politiregisterforskriften kapittel 10, jf. politiregisterloven § 30. I saker hvor domfeltes ektefelle/samboer/partner/medforelder og/eller barnet/barna bor på sperret adresse, eller det er gitt tillatelse til å benytte fiktive personopplysninger, bør Oslo tingrett være verneting, jf. barneloven § 57 siste punktum. Det er i slike saker ikke ønskelig at barnets alminnelige verneting brukes, da det kan avsløre hvor i landet barnet oppholder seg. Videre har Oslo tingrett opparbeidet seg erfaring med å behandle

saker hvor barnets og/eller en forelders navn og oppholdssted må hemmeligholdes av sikkerhetsmessige årsaker. Hva gjelder politiets foreslåtte pålagte underretning i disse tilfellene, så må den skje til det vernetinget som skal behandle saken; Oslo tingrett.

Kripos støtter også departementets forslag om at politiet/påtalemyndigheten underretter barneverntjenesten om rettskraftig dom når en forelder er dømt for nærmere angitte volds- eller seksuallovbrudd, og at slik underretning skjer samtidig med underretning til domstolen. Det fremstår som en hensiktsmessig oppfølging av underretningsplikten i politiregisterforskriften § 10-3, hvorefter politiet har underretningsplikt til barneverntjenesten ved kjennskap til eller mistanke om at barn mishandles eller har vært utsatt for seksuallovbrudd fra foreldre, foresatte eller andre som barnet bor sammen med. Barneverntjenesten vil normalt allerede ha kjennskap til en slik sak på etterforskningsstadiet, og underretning når det foreligger rettskraftig dom synes derfor både hensiktsmessig og nødvendig for å fremme barneverntjenestens oppgaver etter loven, jf. politiregisterloven § 30 første ledd.

Plikt for retten til å vurdere om den dømte bør ilegges kontaktforbud - punkt 7

Kripos støtter departementets forslag om at retten i volds- og overgrepssaker pålegges å vurdere om den dømte bør ilegges kontaktforbud overfor barn. Etter straffeloven § 57 har retten i dag ingen plikt til å vurdere dette, og spørsmålet vurderes i praksis ofte av retten først etter initiativ fra påtalemyndigheten eller bistandsadvokaten. Fraværet av plikt for retten til å vurdere spørsmålet om kontaktforbud i volds- og overgrepssaker hvor barn er fornærmet, kan føre til at kontaktforbud ikke vurderes eller fastsettes i alle saker hvor det er grunnlag for det.

Departementet foreslår at gjeldende straffelov § 319, om plikt til å vurdere rettighetstap etter straffeloven § 56 ved domfellelse for visse angitte alvorlige lovbrudd mot barn, utvides til også å omfatte vurdering av kontaktforbud. I tillegg til allerede angitte lovbrudd i straffeloven § 319 foreslår departementet å innføre at retten skal vurdere idømmelse av kontaktforbud ved domfellelse etter straffeloven § 282 første ledd bokstav b (mishandling overfor egen eller ektefellens eller samboerens slektning i rett nedstigende linje), ved å innføre dette i et nytt annet ledd i § 282. I høringsnotatet under punkt 13.3 på side 81 vises det til at plikten til å vurdere illeggelse av kontaktforbud utelukkende er en prosessuell bestemmelse ved domfellelse av de aktuelle lovbudene, at plikten er generell, og at den ikke er begrenset til alene å gjelde det barnet lovbruddet er begått overfor, men også andre barn som måtte befinne seg i den dømtes husstand.

Etter Kripos' oppfatning er det ikke nødvendigvis samme hensyn som gjør seg gjeldende for vurderingen av rettighetstap etter straffeloven § 56 (tap av retten til å ha en stilling eller utøve en virksomhet eller aktivitet), som for vurderingen av kontaktforbud etter straffeloven § 57. Mens rettighetstap idømmes både av individualpreventive og allmenpreventive hensyn, hvorav de allmenpreventive i noen tilfeller kan være mest fremtredende, representerer kontaktforbud først og fremst et vern for den fornærmede mot å bli utsatt for nye straffbare handlinger fra den dømte. Etter Kripos' oppfatning fremstår ikke oppregningen av lovbrudd i straffeloven § 319 (og straffeloven § 282 b) nødvendigvis som uttømmende for hvilke lovbrudd som bør utløse en plikt for retten til å vurdere om den dømte bør ilegges kontaktforbud. For eksempel er straffeloven § 299 (voldtekt av barn under 14 år), § 302 (seksuell omgang med barn mellom 14 og 16 år) og straffeloven § 304 (seksuell handling med barn under 16 år) med i oppregningen i § 319, mens § 291 (voldtekt av barn over 14 år) ikke er med. Videre er heller ingen lovbrudd om kroppsskade med i oppregningen i § 319. I departementets oppregning av lovbrudd under punkt 6.2.4 i høringsnotatet finner man grove volds- og seksuallovbrudd som

ikke vil rammes av departementets forslag om ny § 319 og § 282 annet ledd (plikt til å vurdere kontaktforbud) i straffeloven, men som er foreslått å utløse en plikt for tingretten til å igangsette sak om foreldreansvar mv. Kripos foreslår at de lovbrudd som skal utløse plikt for retten til å vurdere kontaktforbud harmoniseres med de lovbrudd som er foreslått at skal utløse en tilsvarende plikt til å igangsette sak om foreldreansvar mv. (jf. oppstillingen i høringsnotatets punkt 6.2.4).

Med hilsen

Vigleik Antun
ass. Sjef Kripos

Saksbehandler:
Anne M. Evenrud
politiadvokat
Telefon: 22208458

Kopi: Det nasjonale statsadvokatembetet